

A TENGERRPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd 1908. november 24.

247. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Violo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos példát sorja 40 fillér.

A vasuti balesetek.

Az érem másik oldala.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kiadta ismeretes, szigorú rendeletét. A rendelet kiemeli a vasutigazgatóság eddigi éber figyelmét, ellenben kárhóztatja a vasuti személyzetet és őt teszi felelőssé a mindenkor előforduló szerencsétlenségeikért.

Fegyelmetlenséggel vádolja az agyoncsigázott vasutasokat és a fegyelem helyreállítására hívja fel a vezetőséget, mert egyes egyedül ennek meglazulásában látja a megdöbbentő jelenségek okait.

Felfüggesztéssel és bünvádi eljárással fenyegeti a vasutasokat, mintha az eddig nem történt volna meg és mintha maga a vasutas nem volna ennek tudatában.

Tudtára adja a személyzetnek, hogy a mulasztásokat ezentúl szigorúan megfogja törölni és semmiféle elnézésnek nem ad helyet. Kérdjük: hogy baleseteknél, melyeknél bebizonyosodott, hogy a baj vigyázatlanságból, vagy bármi nemű más oknál fogva egyes alkalmazott hibája folytán történt, melyik tisztviselő nem itta meg annak eddig is a keserű levét, melyiket nem érte a súlyosabbnál-súlyosabb büntetés és számíthatott-e valaki valaha elnézésre?

Helyén való így is, mert ilyen felelősségteljes szolgálatnál, hol élet és vagyonbiztonság van veszélyeztetve, drákói szigorral kell a felügyeletet gyakorolni. De nem szabad egyoldalunah lenni és kizárólag az egyik félt felelősségre vonni, folyton rajta a port elverni és az ország előtt pellengére állítani.

Igaz ugyan, hogy a balesetek közvetlen okozója mindenkor a végrehajtó személyzet egyike vagy másika, de tekintetbe kell venni, hogy ezek nehéz viszonyok közt végzik emberfeletti munkájukat és megfelelő munkaerő hiányában, bágyadt agygyal és agyoncsigázott testtel, hiányos berendezések és rendezetlen viszonyok mellett végzik nehéz szolgálatukat és ez idézi elő a mindenkor balesetet.

Minden egyes vasuti tudja és észleli a hibát, csak a fellelők nem akarják ezt látni, még kevésbé erről hallani. Ha mégis baj esik biz akkor mindennek a közönség és a felsőbb-ség előtt a véletlenség által oda jutott egyén az okozója, nem pedig a rendszer és az embertelen felsőbb-ség, mely nem akarta a több ízben feltárt állapot tarthatatlanságát belátni és azon segíteni, mert az erőszaporulatot vagy befektetési kiadást okozott volna.

Tehát nem mindig a meglazult fegyelmet kell emlegetni és a személyzetet kárhóztatni, hanem másutt kell a hibát keresni: elsősorban a rendszerben és az ódon berendezésekben, mely a mai kornak és előrehaladott közlekedésnek nem felel meg.

Másodsorban a vezetőségben, a mindent tudni akaró gőgben rejlik a hiba; azt hiszik, ha az Uristen, vagy a felsőbb-ség állást adott, észt is adott hozzá. Pedig nem egyet a vélet-

len szerencse vagy protekcio sodor ily állásba, holott csak egyoldalulag képzett vagy közepes tehetség.

Ezeknek az uraknak gőgje talán nem engedí, hogy a létra magasabb fokáról lépjenek és szóba ereszkedjenek azon tapasztalatból beszélő személyzettel, mely szintén ugyanazon intézményt szolgálja, habár kevesebb illetményel, és akik ép úgy szívükön viselik annak jólétét, nimbuszát és felvirágzását, mint ők. Ha figyelmes meghallgatás után meggyőződést szerznének a praxisból beszélő kisebb ranggal és jövedelemmel bíró kartárs észrevételeiből és nehezményéből és őszintén kötelességszerűleg tovább adnák az ő felebbvalójuknak és így a felsőbb-ségnek, akkor mind másképp lenne és sok emberélet és milliókra rugó vagyon nem esne áldozatul.

De ezek az urak felfelé gerincnélküliek, hajladozók, lefelé pedig gőgjük által hatalmukat akarják mutatni és éreztetni azokkal, kiknek sem kenyeret, sem megélhetést nem adnak, sem pedig bölcs utbaigazítást és tanácsot az együttes intézmény érdekes vezetése.

Ez sem utolsó oka a szerencsétlenségeknek, nem pedig a személyzet fegyelmezettsége és lanyha szolgálattetele.

Ez irányban tessék szigorú rendeletet kiadni, majd másképpen lesz minden.

Hogy mennyire így van ez, mutatja azon sajnálatos vasuti katasztrófa, mely e napokban Sopronban történt, hol emberélet esett áldozatul, 6 árva siratja kenyérkeresőjét, és többen nyomorékká lettek. Itt is ugyan a végrehajtó szolgálat egyik derék tisztje volt a szerencsétlenség okozója.

De mi tagadás benne, talán ott sem fordult volna elő ezen végzetes baleset, ha ez a nagyforgalmu állomás, melyen 32 személyvonat és 20 tehervonat forgalma bonyolítatik le naponta, a blokkoló biztosító-berendezéssel volna ellátva. Már több éve annak, hogy a minisztérium ezt elrendelte, de a rendelet csak papíron van, mert annak nem tettek eleget.

A munkaerő is kevés. A soproni szerencsétlenség okozója egész napon át az irodában a távirda szolgálatát látta el, este pedig ő vette át egyedül a forg. szolgálatot és az állomás rendbe hozatalát és még hozzá beteg. Erős láz győltörte; áimosan és láztól hevítve követte el azon szerencsétlen tét, hogy a váltór-jelére a szemafort szabadra állította.

Ha egészséges és ki nem merült tiszt végezte volna a szolgálatot, e halálos szerencsétlenség nem történt volna, még kevésbé, ha az állomás biztosító berendezéssel bírna.

Nem kell tehát mindig a személyzetet a port elverni és az ország színe előtt őt minden balesetért okozni és fegyelmezetlenséggel vádolni.

Veritás.

UJDONSÁGOK.

— **Kinevezés.** Dr. Keszthelyi Péter jó-hirnevű fiumei orvost a kereskedelemügyi miniszter m. kir. államvasuti pályavivőssé nevezte ki Fiuméba. Keszthelyi dr. természetesen magángyakorlatát változatlanul folytatja ezután is.

— **Interurbán telefon Lussin szigetén.** Mint Lussinpiccolóból jelentik hogy Lussinpiccolo és Lussingrande között létesített interurbán telefon szombaton megnyitott. A 3 perces beszélgetések díja a következő: Lussinpiccolo—Lussingrande 20 fillér, Lussinpiccolo—Sansego 40 fillér és Lussingrande—Sansego 60 fillér.

— **Nagy betörés a forgalmi bank trieszti fiókjánál.** Vasárnapi számunkból egy tördelési baleset folytán kimaradt a Forgalmi Banknál történt nagy betörésről szóló hír. A kimaradt közleményt most a következőkben pótoljuk.

A helybeli Forgalmi Bank trieszti fiókjánál szombatra virradó éjjel ismeretlen tettesek nagy betörést követtek el. Megfúrták a Wertheim szekrény vaspáncélját és abból ötvenötezer korona készpénzt vittel el. A bank betörés ellen biztosítva van s így kára megtérül. A trieszti rendőrség lázasan nyomoz a betörés tettesei után, de ma délig nyomukra nem akadt. A betörés óriási feltűnést kelt Trieszt kereskedelmi köreiből. A pénztárban levő tetemes pénzkészlet abban leli magyarázatát, hogy a bank igen nagy forgalmat bonyolít le Triesztben. A tolvajok a Triesztben ismételt alkalmazott zajtalan furóval dolgoztak, melynek segítségével egy 11 centiméteres átmérőjű lyukat fúrtak a Wertheim-kasszában a trezor magasságában. Elvittek 17-ezres bankjegyet, 47 százast 97 ötvenest, 335 huszkoronás és 195 tizkoronás bankjegyet, 372 huszfrankos aranyat és 5 darab ezer márkás bankjegyet, valamint sok ezüst és váltópénzt. Kevés híja volt, hogy a tolvajok további százezer koronát el nem vittek, mivel a pénztárnok öt órakor délután százezer koronát küldött át az osztrák hitelin-tézet trieszti fiókjához, hogy ne kelljen a bankban annyi pénzt tartania.

— **Kivándorlás.** A Cunard hajóstársaság Ultónia gőzöse tegnapelőtt délután 658 kivándorlóval Newyorkba indult.

— **A kikötőből.** November 23-án. Érkezett: „Gisella“ osztrák gőzös Triesztből üresen.

— **Tiz napi fogság egy rendőr megsértéseért.** A helybeli rendőrségen tegnapelőtt Gerbatz Lajos 22 éves fűtőt 10 napi fogságra ítélték, mert állítólag a Belvederén levő „All Angelica“ féle vendéglőben egy közrendőrt megsértett.

Hogy a közrendőr becsülete megér tiz napi fogházat — ha nem Fiuméről volna szó, szívesen koncedálnók. De itt; ahol a parasztsorban levő rendőr mindenkivel komázik s a hol az uri ember megsértéseért is legfeljebb 40 korona s nem fizetés esetén két napi fogház jár ki, kissé soknak találjuk azt a tiz napot. Láttunk már fiumei „olasz ifjakat“ rendőrökkel dulakodni, midőn „A Tengerpart“ ellen irányuló májusi tüntetések alkalmával egy vendéglői helyiségből karhatalommal el kellett őket távolítani s azért a többszörösen melibe ütött rendőrök még sem tettek feljelentést, vagy ha tettek, a rendőrség nem mert eljárni a városatyák rokonai és pártfogoltjai ellen. Természetes, hogy az ilyen és hasonló büntetlenül maradt esetek nem igen alkalmasak arra, hogy a közrendőrök iránt respektust oltson a népből.

— **A trieszti kikötő-építés.** A trieszti közlekedési bizottság legutóbbi ülésén, amelyen Hohenlohe herceg trieszti helytartó elnökölt, részt vett az osztrák kereskedelmi miniszter is, aki mindjárt az ülés elején kifejezést adott afelett való örömeinek, hogy az egyetértés a közlekedésügyi bizottság és a trieszti kereskedelmi és iparkamara között helyreállott. Kijelentette a miniszter, hogy a kormány minden erejével sürgeti a trieszti kikötő-építés munkálatait, aminek látható ereje az lett, hogy a VII. számú riva egy egész évvel előbb fog a forgalomnak átadni, mint tervezték. A részletkérdések megoldása — ugymond a miniszter — a közlekedési bizottság feladata. Rössler lovag államtitkár fölvilágosításokat adott a legközelebb megrendelendő munkálatokról.

Az új kikötőnek 13 hangarja lesz 93.000 méter területtel, míg a régi kikötőnek 18 hangarja van 54.000 méter területtel. A hangarok legkisebbje 4000, legnagyobbja 8000 méter területű lesz. A VII. riván két hangárt építenek 50 méter mélységgel és 150 méter hosszúsággal. Mindegyik hangár az új kikötőben napi 1000 tonna kezelésére lesz berendezve, és pedig 500 tonna be és 500 tonna kirakásra. Általában az új berendezéssel az eddigi munkamennyiség *háromszorosa* lesz elérhető.

Ezután Kuhn műszaki főtanácsos szolgált fölvilágosításokkal egyes rész etkérdéseket illetően, amely után a bizottság hozzájárult ahhoz, hogy az új kikötőben földszinti hangárok építtessenek, a tervezett emelőgépek beszerzessenek és öteletes raktárak építtessenek.

— **Az osztrák Lloyd vesztesége.** A folyó évi október hónapban az osztrák Lloyd hajóstársaság gőzöse 162.204 tengeri mérföldet futottak be és forgalmukkal 2.468.319 korona bevételt szereztek a vállalatnak. Ez a bevétel nagyon mögötte marad a múlt, 1907. év hasonló időszakának bevételével. Az idén 197.984 koronával kevesebb összeg folyt be mint a múlt év októberében és a hajók is 20.162 tengeri mérfölddel kevesebb utat tettek meg. Ez a visszaesés első sorban a balkáni bojkott mozgalomnak tulajdonítható, amelyet nagyon megérez a levantei osztrák és magyar áruforgalmat ellátó trieszti hajóstársaság.

— **Az „Epiro” „Tebe” és a „Sultan” Lloyd hajók zátonyon.** A Lussin szigete mellett zátonyra jutott „Epiro” Lloyd gőzös fenéke jelentékenyen megsérült s elülső része teljesen víz alatt van. A mentési munkálatokat állandóan folytatják. A Korfu közelében zátonyra jutott „Sultan” gőzös kirakodása a rossz idő s a tenger háborgása miatt egy időre megakadt. A Sebenico mellett zátonyon levő „Tebe” gőzös segítségére Triesztből a „Pluto” gőzöst indították el.

— **A Daloskör idej első estélye.** A Fiumei Magyar Daloskör e hó 21-én választmányi ülést tartott, melyben elhatározta, hogy táncmulatsággal egybekötött első idej hangversenyét december 12-én szombaton tartja meg. A programot és meghívót a jövő hét folyamán fogja a kör szétküldeni.

Pártoló tagok az elnökségi el jelentkezhetnek felvételért. (Via Ospedale áll. polg. fiuiskola I. em.) 6 K évi tagsági díj egyidejű lefizetése mellett.

— **Mukka nélkül.** A rendőrség alkalmazottjai bekísérték Kerkus József 51 éves debreceni, Kovács József 31 éves zalamegyei és Weisz János 22 éves horvátországi illetőségű egyéneknek, mert munka nélkül csavarogtak a városban.

— **Szerencsétlenség a „Duna” gőzösn.** Dorotich Mátyás 21 éves castel-verdei illetőségű tengerész tegnapelőtt délután a magyar-horvát hajóstársaság „Duna” gőzösn munkája közben egy lépcsőn felhaladva, megcsuszott és oly szerencsétlenül esett a lépcső aljába, hogy jobb lábát eltörte. A mentők a kórházba szállították.

— **A pénzügyőrök Manlichert kapnak!** A pénzügyőri kormány végre belátta, hogy a pénzügyőrök jelenlegi fegyvere, a Wernli-karabély már semmikép sem felel meg a mai követelményeknek, mert azt a régi idők-ből való puskát alig lehet védelmi eszközül használni. Pedig a határszállás a pénzügyőrség akárhányszor van támadásoknak kitéve. Az új fegyver a pénzügyőrség sajátos viszonyainak megfelelően átalakított Manlicher-karabély, amelyet egyelőre a határszállás szakaszok al-tisztjei, tehát a fiumeiek is, kapnak meg.

— **Megszökött sikkasztó.** A trieszti rendőrség táviratilag felkérte a helybeli rendőrséget, hogy tartóztassa le Waschek Rezső 37 embert, egy ottani butorraktár irnokát, ki a trieszti postahivatalban a főnöke által néhány perccel előbb feladott 2000 koronát kicsalta a kezelőtisztől és ez összeggel kerekelt oldott. A pénzt azzal az ürügygel csalta ki, hogy főnöke kéri vissza a feladott összeget, mert az elküldés tévedésből történt. Azt hiszik, hogy a szélhámos irnok Fiume felé szökött.

— **A mentő állomásról.** A mentőállomást a tegnapi és mai nap folyamán a következők vették igénybe: Bizjak Adolf vasuti alkalmazott ballában sérült meg. Krpcsics Rafael 67 éves horvátországi illetőségű egyén homlokán sérült meg. Marco N. munkás a Corsia Deákon a dohánygyár mellett hirtelen rosszul lett és összeesett. Valenc Ferenc 62 éves ausztriai illetőségű egyén verekezés közben po-facsontján kapott ütést. Gulich Anna 40 éves susáki cseléd elesett és fején sebesült meg. Sterli Antal 26 éves trieszti illetőségű egyén bal szeme fölött szenvedett sérülést.

— **Rendetlenség a fővárosi lapok érkezésében.** Az egyetlen hely, hol az újságolvasó ember Fiumében rögtön a vonatok érkezése után fővárosi lapokhoz juthat, tudvalevőleg a „Globus” újságitroda. A lapok érkezésében azonban az utóbbi időben mindenféle zavarok tapasztalhatók, a napirenden levő ké-séseken kívül is. Nemrég Zágrábban a vonat-vezető kedélyesen kidobta a fiumei újságcso-magot, a napokban pedig valami Stenczel nevű vasuti raktárnok itt Fiumében megtagadta az újságcso-mag kiadását, holmi fuvarilletéket kö-vetelve, mely a csomagért egyáltalában nem járt. A raktárfőnök érélyes közbelépésére volt szükség, hogy a raktárnok a lapokat, melyekre a „Globus”-nál néhány tucat ember türelmet-lenül várt, majdnem egy órával a vonat érke-zése után kiadja. Óhajtható volna, hogy az alantas közveket megfelelően utasítsák, hogy az ilyen „tévedések” és önkénykedések egy-szer s mindenkorra megszűnjenek.

— **Torpedóhajók kikötőnkben.** A „Pit-hon” és „Reiher” torpedóvadászok, továbbá a 35 számú torpedónaszád ma kikötőnkbe ér-keztek.

— **Az Adria hajóforgalma.** Az Adria m. kir. ten-gerhajós társaság gőzöseinek járásáról a következő je-lentéseket vesszük:

Az „Adria” 19-én Messzinából Triesztbe és Fi-uméba indult. „Andrassy” Porto-Maurizlóban rakodik Marseille és Spanyolország részére. „Arad” november 19. óta kirak Antwerpenben. „Árpád” november 20-án Triesztből Marseille felé (B. vonal) indult. „Balaton” november 19-én Pernambukóból Bahiába indult. „Bá-ró Fejérváry” november 17. óta rakodik Fiumében Gibralta Rotterdam és Antwerpen részére; Baross” Palermóban rakodik Lisszabon és Grimsbi számára. „Báthory” november 19. óta kirak Londonban. „B. Kemény” november 12. óta kirak Velencében. „Buda II.” november 12-én Maltából Trieszt és Fiuméba in-dult. „Carola” Málta és Siracusa között napi járatot végzi; a „Deák” november 9-én Swaneából Velence és Fiuméba indult. „Duna” Palermóban rakodik Bor-deaux és Rouen részére. „Jókai” november 13-án Rio de Janeiroból hazatérő útjára Maltába, Trieszt és Fiuméba indult. „Kálmán király” november 6-án elindult Glasgowból Trieszt Velence és Fiume felé. „Kassa” Nápolyban rakodik hazafelé. (A.vonal). „Ko-lozsvár” november 13-án Swaneából Velencébe és Fi-uméba indult. „Lederer Sándor” Fiumében rakodik Marseille és Spanyolország részére (A.vonal). „Mat-lekovic” nov. 16-án Triesztből Orbánba és Valenciá-ba indult. „Mátyás király” november 19-én Valenciá-ból hazafelé (A.vonal) indult. „Nagy Lajos” nov. 19-én Maltából Velencébe, Trieszt és Fiuméba indult. „Rákóczi” Messzinában rakodik Marseille és Spanyol-ország részére. „Stefánia” nov. 20-án Leixoesből Glas-gowba indult. „Szápáry” Génuában rakodik haza felé (B.vonal). „Széchényi” nov. 19-én Cardiffból Velence és Fiuméba indult. „Szeged” nov. 16. óta Cardiffban rakodik Velence részére. „Szent László” Kataniában ra-kodik Marseilleba (B.vonal); „Tibor” nov. 7. óta kirak Velencében. „Tisza” Kataniában rakodik haza-felé (B.vonal); „Zichy” nov. 17. óta Fiumében ra-kodik Szicília és London részére. „Zrinyi” Kataniában ra-kodik hazafelé (A.vonal).

— **Különbőségek.** A M-g a következő találós kérdést adja fel olvasóinak, a melyre, azt hisszük, Fiumében se igen tudnak megfe-lelni. A fiumei tengerészeti hatóság versenytár-gyalást hirdetett a fiumei pályaudvar kiegészítő részét képező Brajdica farakhely területének kiszélesítése céljából végrehajtandó feltöltési munkálatokra. továbbá a Recina folyónak a susáki közuti hid és a legalsó vasuti hid kö-zött fekvő alsó szakaszánál végrehajtandó mun-kálatokra. A versenytárgyalás eredménye e hó 15-én járt le s összesen kilenc ajánlat érkezett a versenytárgyalásra. Az együttes munkákra beérkezett ajánlatok között azonban rendkívüli nagy s mindenestre feltűnő különbségek van-

nak. Így például egyik versenyző 5.535.347 koronáért hajlandó vállalni a munkát, ez a leg-drágább ajánlat. Egy másik vállalkozó pedig 2.746.607 koronáért is megcsinálja. Az ajánlat-tevők között vannak olyanok is, akik 3.963.376 koronáért, van olyan is, aki 2.746.607 koroná-ért ajánlkozik a munka kivételére. Ez a nagy különbség — egy-egy ajánlat között közel há-rom millió korona, — szinte érthetetlen. Ezek a nagyon olcsó, vagy nagyon drága ajánlatok a pályázati feltételekkel homlokegyenest ellen-keznek, vagy pedig a pályázati feltételektől olyan elütő módon történt az egyes ajánlat, a mi már előre kizárja, hogy az illetékes hatóság elfogadhatná. Mindenesetre feltűnő jelenség, a melynek magyarázatát legfeljebb akkor lehetne adni, ha ismernénk azt az alapot, amelynek az 5 milliót meghaladó ajánlat készült, vagy tud-nánk, milyen módon számított az, aki ugyan-ezen munkát harmadfélmillió koronáért hajlandó elkészíteni.

— **Uj szivarok és szivarkák.** 1908. december 1-től kezdődőleg a magyar dohány-jövedék következő új gyártmányai kerülnek elárúsítás alá:

I. Az általános forgalomban:

„Király” elnevezéssel szopokás szivarka, 10 darabonként papirdobozba csomagolva:

Ára 100 darabonként az árusok részére 3.60 korona, a fogyasztók részér 4 korona, il-letőleg 10 darabonként 40 fillér és egyes dara-bonként 4 fillér.

II. A belföldi különlegességi forgalomban:

a) „Coronas” elnevezéssel szivar öfelsége arcképével ellátott gyűrűvel 10 darabonként fa-ládába csomagolva 10 darab ára 7 korona, 1 darab ára 70 fillér.

b) „Coronas” elnevezéssel aranyvégű sziv-arka 100 darabonként szinezett fémszelencébe csomagolva, ára 100 darabonként 12 korona.

— **A magyar tengerpart megnagyobbí-tása.** Tetétleni Armin dr. a kiváló jogi író, nyílt levelet intézett a Bosznia és Hercegovina visz-zacsatolásáról szóló törvényjavaslat előkészíté-sére kiküldött bizottság tagjaihoz. Abból in-dul ki, hogy Bosznia és Hercegovina hovátar-tozandóságának kérdése csak kompromisszum útján valósítható meg.

Veszedelemesnek tartaná — és ebben iga-za van — ha Bosznia, mint Mohamed kopor-sója, sokáig lebegne a mostani nemzetekívü-liségben, mert ez ébren tartaná az ottani háros erjedési folyamatot. Éppen ezért nincs értelme a bosnyák autonómia emlegetésének, mert az autonómia az eddigi nemzetekívülség fentar-tását jelenti, holott ha Bosznia bárhová csa-toltatik, máris alkotmányt nyer.

Azt, hogy Bosznia közvetlenül Magyaror-szághoz csatoltassék akár mint separatum cor-pus, szintén veszedelemesnek tartja, mert amugy is tulterhelt nemzetiségi viszonyainkat felbilien-tené. Azt sem engedhetjük meg, hogy Bosznia Ausztriához csatoltassék. Tetétleni szerint Bosz-niában igen értékes kompozíciós objektumot birunk Horvátországgal szemben és az alkalmat fel kellene használnunk a magyar tenger-part megteremtésére, a „magyar litorale” kér-désének rendezésére.

A kompromisszumot ő úgy képzeli, hogy Horvátország engedjen át egy földcsíkot Zala-vármegyétől a tergerig Magyarországnak (Zá-gráb és Varasd városok kivételével), amely csik a tengerrel kiszélesedve, Zengget is magába foglalná. Ezzel szemben Horvátország megkap-ná Boszniát. Így Magyarország közvetlen ösz-szeköttetésbe jutna a tengerrel és a déli vasut átvétele és kiképezése közvetlen és a mostani-nál rövidebb és gyorsabb vasuti összeköttetés-be hozná azzal a maga területén.

Horvátország azt a feladatot nyerné, hogy Boszniát horvátosítsa, hogy így éket verjen a nagy szerb törekvések szférájában. Így lehetne a horvát és magyar érdekeket tartósan és szil-lárdan egybefűzni.

Az érdekes és nagy lendülettel megírt nyílt levelet holnap küldi szét Tetétleni az an-nexió bizottság tagjainak.

— **A kivándorlás szeptemberben.** Az utlevél-statisztikai adatgyűjtés eredménye sze-rint a magyar birodalomban 1908. évi szept-emberben 12.627 utlevelet váltottak, 6460-at kivándorlásra, 6167-et pedig egyéb célból. Ez utlevelekkel kivándorlásra jogosítottak 8421, egyéb célból külföldre való utazásra pedig 9487 egyén, a kik között 10,670 férfi és 7238 nő volt. A kivándorlásra jogosítottak közül 6626-nak az utlevele. Amerikába szolt 468-

Romániába és 330-é Németországba. (Az előző hónapban a magyar birodalomban 10.665, az előző év szeptember hónapjában pedig 22.629 utlevelet váltottak.) A ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból 1908 szeptember folyamán 3891 egyén vándorolt ki, 3611 utlevéllel és 280 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 653. A kivándoroltak közül 2443 ment Amerikába, 557 tulnyomóan Erdélyből Romániába és 372 Németországba. A tengerentútra kivándoroltak közül 1201-nek utlevele szolgált Fiuméra és 1074-é más kikötőkre. Az 1907. év szeptember hónaphoz képest erősen csökkent a kivándorlás, a mennyiben 1907 szeptemberben 12.447 volt a kivándorlók száma. Az összes kivándoroltaknak 33.2 százaléka, 1200 egyén volt magyar anyanyelvű.

Az olasz citromtermelés válsága. Rómából jelenti tudósítónk: Nagy aggodalmat okoz az olasz citromtermelők körében az Egyesült-Államok parlamentjében legközelebb tárgyalásra kerülő javaslat, mely a külföldi friss nyerstermények vámját jövő év januáriusától kezdődőleg tetemesen fölemeli. Az intézkedés kiszámíthatatlan kárt jelent az olasz termelőknek, a kiknek évtizedek óta Amerika a főpiaca. Számos szicíliai kereskedelmi kamara sürgős föllirattal járult a kormány elé, hogy a fenyegető veszély ellen azonnal intézkedjenek.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 23. A képviselőház mai ülésében Justh Gyula elnökölt.

Mindjárt áttérnek a bortörvény tárgyalására. **Bernáth Béla** ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Török Kálmán és **Ivánka István** felszólalása után

Darányi földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy az új törvény teljes szigorával meg fogja védeni a termelők, de a kereskedők érdekeit is és meg fogja óvni őket a visszaélésektől. A társadalom közreműködésére természetesen szintén szükség van. Ezután a javaslatot a Ház általánosságban elfogadja. A részletes tárgyalásnál

Polónyi Géza teljesen lehetetlennek mondja, hogy egy tegnap délután kiosztott törvényjavaslatot a Ház letárgyaljon.

Justh elnök azt válaszolja, hogy ezen kérdésben a Ház már határozott, tehát nem enged e fölött vitát provokálni. Miután

Polónyi beszéde további részében ismét elter a tárgytól az elnök többször figyelmezteti, mire **Polónyi** kijelenti, hogy mivel az elnök őt a szólás szabadságában korlátozza, kénytelen beszédét abban hagyni. **Polónyi** e szavakkal eltávozik az üléssteremből.

További öt felszólalás után a javaslatot részleteiben is elfogadják. Ezután áttértek volna a jövő évi költségvetés részletes tárgyalására.

Hoitsy Pál és társai sürgősségi indítványt nyújtanak be a költségvetés tárgyalására nézve.

Elnök megszámolja a jelenlevőket, miután azonban a szükséges 150 képviselő helyett csak 145 van jelen az indítvány elesik.

Az ülés ezzel véget ért.

Tartalékosok behívása.

PÉCS, nov. 23. A 69-ik gyalogezred itt állomásozó három zászlóaljához behívták az 1906-iki tartalékosokat, hogy az ezredet teljes hadi létszámra egészítsék ki. Ebből az a hír keletkezett, hogy az ezredet leviszik Cattaróba a montenegróiak ellen. Illetékes helyről kijelentik, hogy ez a híresztelés nem felel meg a tényeknek.

Tüntetések Konstantinápolyban.

KONSTANTINÁPOLY, nov. 22. Az itteni görögök ma nagy tüntetést rendeztek. Egy török udvari méltóság kocsijának ablakát beverték és a bennülőt tettleg bántalmazták. Katonáságnak kellett a tüntetők ellen kivonulni.

Szerbek és mohamedánok egymás ellen.

SZERAJEVO, nov. 23. Plevjéből jelentik, hogy ott a mohamedánok fel akarták gyújtani a szerb templomot. A török katonaságnak kel-

lett a templomot megvédenie. Ugy a szerb mint a mohamedán lakosság körében nagy az zgalom.

A szerb külügyminiszter Cetinjében.

CETINJE, nov. 22. **Milovanovic** szerb külügyminiszter a jövő héten Rómából ideérkezik.

Közös minisztertanács a Balkán miatt.

BÉCS, nov. 23. A király tegnap **Wekerlét** hosszabb kihallgatáson fogadta. Azután **Aehrenthal** külügyminiszter elnökleite alatt közös minisztertanács volt, melyen a magyar kormány részéről **Wekerle** és **Darányi** miniszterek vettek részt. A tanácskozás tárgyát a Szerbiával, Montenegróval, Romániával és Törökországgal részben fennálló, részben megnyitandó kereskedelmi szerződések képezték. Különösen azt vették fontolóra, hogy a Szerbiával fennálló ideiglenes kereskedelmi szerződés véglegesítése végett előterjesszék-e a két parlamentnek december 31-éig az illető törvényjavaslatokat vagy sem.

Szóba került azután a török bojkott is, melyre nézve a külügyminiszter újabb szigorú utasításokat küldött a konstantinápolyi nagykövetségnek. A tanácskozás után, mely 3 óra hosszat tartott, a magyar miniszterek visszautaztak Budapestre.

Jelölés a szigetvári kerületben.

SZIGETVÁR, nov. 23. Az itteni kerületben, mely **Olaj Lajosnak** közjegyzővé való kinevezése által üresedett meg, **Doupoint** szigetvári ügyvédet léptették fel képviselőjelöltnek.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló **SCOTT-féle Emulsiót** szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a

SCOTT-féle Emulsiót.

Orvosok és bábák az egész földkerekségen állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió-t,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, a melyek a **SCOTT-féle Emulsió** nyomán keletkeznek

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszertárban.

AZ Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — hárjuk figyelembe venni.

Új magyar hentes-üzlet!

Tisztelettel van szerencsém a t. fogyasztó közönség tudomására hozni, hogy **Vicolo della Germania** I. sz. alatt, a kaszárnya átellenében

hentesáru-üzletet

nyitottam, hol az összes e szaknába vágó cikkeket naponta frissen, a legkitünőbb minőségben és legolcsóbb árban árusítom.

Cikkeimnek feltétlen tisztaságáról, valamint a legjobb kiszolgálásról előre is biztosítva a n. é. közönséget, kérem nagyrabecsült pártfogását.

Mély tisztelettel
Szathmáry György
hentes m.

Dr. Pachany A.

fogorvos Fiumében (Zmaič ház)
működik naponkint d. e. 9-12 d. u. 2-6

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Élő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít **Kovács Teréz** virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárataiban).

Cserepes növényben nagy választék.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténi ként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Globus Hirlapügynökség.

Újság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Riporteri és kiadóhivatali

teendők ellátására a helyi viszonyokkal ismerős, intelligens fiatal embert keres jó fizetéssel

„A Tengerpart“

kiadóhivatala Vicolo dell' Ospedale.

Gépápoló

állandó alkalmazást nyerhet a Kőbányai Polgári Serfőző kiviteli telepénél, Fiume Via Ciotta 18.

Kiadó uri lakás.

Egy 6 szobából, fürdőszobából, cseléd-szobából és összes mellékhelyiségekből álló szép villa, két remek kilátásu teresszal, saját kerttel, fűszekrényvel és baromfióval, 5 percnnyire a villamos vasut megállóhelyétől, december 1-ére kiadó. Villanyvilágítás, vízvezeték s angol waterclosetek. Cim a kiadóhivatalban.

OH JAJ! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár: „NADOR” gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17.

ELJEN! Egger-mellpasztillája! csakhamar meggyógyított

Megfojt az átkozott köhögés!

Kapható Fiumében: Accurti Károly, Babić Hinko, Mizzan Adorján Prodam János, Prodam F. Schindler Adolf gyógyszertárakban, Rosenkört Gusztáv

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett **THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN** kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál Az Igazgatóság.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban.

Porto-Ré (Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzsön 40 percnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITŰNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

Vendéglő a Bárányhoz

FIUME, Via Germania 2 sz. (volt Sport vendéglő).

A magyarságnak legkedveltebb és az átutazóknak találakozó helye. Kitűnő magyar konyha, Elsőrendű borok, Kőbányai polgári sör. Pontos kiszolgálás.

Havi előfizetés ebéd és vacsorára 48 és 54 korona.

Tulajdonos Hönisch Pál vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasút mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz. Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve. Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Hotel Meublé Sciana

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria éttermmel. A vaporettek megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos Inganni E.

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

A DRENER ANTAL-féle egyesült sörgyárak részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI PÖRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22. Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kivitelű és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Első és legjobb hírnevű óráizlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.